

Vážený čtenáři,

jedním z "nejlegendárnějších" opatření managementu mobility je nepochybně přístup personalizovaného plánování cest (personalised travel planning – dále jen PTP), při kterém tým tazatelů obchází domácnosti s cílem změnit cestovní návyky lidí. Je to časově a finančně náročná metoda, ale pokud je prováděna moudře, může mít výrazný dopad na dopravní chování. Pro tento e-update, nám projekt **PTP-Cycle** poskytuje přehled historie PTP a jeho nejdůležitějších součástí, které jej činí úspěšným.

Co je personalizované plánování cest?

Rozhovor o PTP ve španělském Burgosu. Foto s laskavým svolením PTP-Cycle

Werner Brög, zakladatel Socialdata, poradenské společnosti, která byla průkopníkem ve vývoji PTP, jednou v rozhovoru sdělil:

"Je tam alternativa," říká pan Brög a ukazuje ven na autobusy, cyklopruhy a stanice metra, "ale ne tam," říká a míří na svou hlavu. "Dopravní plánovači to chtějí opravit (ukazuje znovu z okna), my bychom však řekli, že je o hodně jednodušší opravit své myšlení."

Personalizované plánování cest se zabývá právě tímto: poskytováním informací, pobídek a motivace ke změně veřejného mínění. PTP tak povzbuzuje lidi, aby přemýšleli o způsobu, jak v současnosti cestují, a ukazuje jim možnosti a výhody udržitelného cestování – a to velmi individuálním a motivujícím způsobem.

PTP bylo vytvořeno a realizováno ve větším měřítku od 90. let, nejprve v Německu a v Austrálii (viz detailní popis v tomto [dokumentu](#)). Zatímco PTP je nejběžněji používaný termín ve Velké Británii, v Austrálii bylo označováno termínem "Travel Blending" (cestovní mix), v Japonsku 'Travel Feedback Programmes' (programy pro zpětnou vazbu v cestovních návycích) a v USA 'individualizovaný cestovní marketing'. Terminologie je dále rozšířena o registrované značky jednotlivých metod PTP v některých zemích, jako např. Indimark® a TravelSmart®.

Jak to funguje?

(Práce v terénu ode dveří ke dveřím) Terénní práce cílená na domácnosti v Haringey, Velká Británie. Foto s laskavým svolením PTP-Cycle

PTP je zpravidla realizováno na velkých sídelních plochách, zahrnujících několik tisíc domácností. Hlavní interakcí v rezidenčním schématu PTP je chvíle, kdy cestovní poradce komunikuje s domácnostmi. Cestovní poradce povzbuzuje příjemce, aby identifikovali bariéry, se kterými se setkali nebo které vidí při používání udržitelných způsobů dopravy pro své pravidelné cesty a nabízí informace a podporu šitou na míru jejich potřebám. Při identifikování svých bariér a řešení má příjemce situaci pod kontrolou a cítí se oprávněně provést změnu: to vytváří osobní přístup. Cestovní poradci přinášejí materiály, které jim mohou pomoci provést tuto změnu, například mapy místních autobusových linek, pěších a cyklistických tras, cestovní průvodce a bezplatné zkušební jízdenky. Cestovní balíček šitý na míru potřebám uživatele je doručen o několik dní později přímo k rukám příjemce.

V posledních letech byl tento přístup aplikován i v jiném prostředí, jako jsou pracoviště, školy, vysokoškolské koleje atd. Evropský projekt **PTP-Cycle** shromáždil tyto různé přístupy a podíval se na to, jak dále podporovat zavádění cyklistiky ve městech právě prostřednictvím PTP.

Metodologie PTP

Terénní kancelář v Greenwich, Velká Británie. Foto s laskavým svolením PTP-Cycle

Materiály PTP-Cycle v Rize, Lotyšsko. Foto s laskavým svolením PTP-Cycle

Hlavní kroky k vytvoření projektu PTP jsou popsány v [Plánovací příručce PTP-Cycle](#) a v [Šabloně pro realizaci](#). Několik nejzajímavějších bodů:

- Fáze stanovení rozsahu trvající 6 až 8 týdnů definuje cíle, rozsah projektu a cílovou oblast a analyzuje, jaká úroveň informací o udržitelné dopravě je dobře dostupná, co naopak chybí nebo není dobře dostupné. Analyzuje také všechna výchozí data o cestovním chování a povědomí cílové skupiny o možnostech udržitelné dopravy.
- Dále pak přípravné práce v terénu zahrnují vytvoření osobní databáze a postup při podávání zpráv.
- Marketing zahrnuje shromažďování a vytváření informačních materiálů a pobídek, stejně jako vyhledávání a propagaci projektu.
- Dalším krokem je vytvoření terénní kanceláře a nábor a zaučení pracovníků, zejména cestovních poradců. Terénní kancelář zajišťuje realizaci projektu v této oblasti, poskytuje zázemí pro terénní práci zaměstnanců a také místo, kde jsou uloženy všechny marketingové materiály. Tohle je zásadní pro úspěch projektu.

PTP-Cycle project vytvořil komplexní sadu vzdělávacích materiálů a příruček a manuál pro cestovní poradenství, šablony kontrolních seznamů, které pomáhají městům vytvořit si svůj projekt PTP v obytných zónách, na pracovištích a univerzitách. Města, která se chtějí dozvědět více o tomto přístupu, se mohou zdarma připojit k [tréninku PTP-Cycle](#), který se koná 18. listopadu.

Poradenství v této oblasti

Rozhovor o PTP v Haringey, Anglie. Foto s laskavým svolením PTP-Cycle

Jak v praxi funguje cestovní poradenství? Jaká jsou pravidla pro vedení dobrého rozhovoru poskytujícího cestovní poradenství? Jak mohou cestovní poradci zvýšit zájem dotazovaných o předkládané otázky? Důkladné zaškolení cestovních poradců je pro úspěch schématu PTP velmi důležité. Rozhovor k cestovnímu poradenství je založen na [Technikách motivačních rozhovorů](#), které učí cestovní poradce klást otevřené otázky, být nekritizující a umožnit příjemcům hledat vlastní řešení. Podívejte se na videa na YouTube, kde Jenn a Chris ze Sustrans vedou [dobrý](#) a [špatný](#) rozhovor v rámci cestovního poradenství.

Konkrétní příklady schémat PTP

Zdroj: www.eltis.org

V roce 2003 Ministerstvo dopravy v Anglii částečně financovalo 14 pilotních projektů, aby prověřilo, jak PTP může snížit závislost na osobních automobilech. Užitečná doporučení, rady a tipy z těchto prvních anglických pilotních projektů jsou shrnuty v metodice [Making Personal Travel Planning Work: Practitioners' Guide](#).

Jiné příklady:

- **Městský úřad Brighton a Hove v Anglii** oslovil kolem 100 tis. lidí od roku 2006 a jejich [PTP projekt](#) pokračuje do roku 2015. Přečtěte si [případovou studii v databázi Eltis](#).
- V hrabství **South Dublin v Irsku** byl první projekt PTP realizovaný v [Adamstown](#) v roce 2009. [Více iniciativ PTP](#) vzniklo v letech 2011 a 2012.
- **Liftshare** v Anglii vytvořil [webový nástroj PTP](#). [Pilotní projekty na třech pracovištích](#) ukázaly, že osobní interakce je hlavním prvkem ve schématu PTP.
- V **Goteborgu ve Švédsku** byl v letech 2012- 2014 realizován program PTP 'Nové cestovní návyky v regionu'

Zkušenosti měst z projektu PTP-Cycle:

- Jako součást své **kampaně „Smarter Travel“** (video v angličtině), **londýnská čtvrť Haringey, Anglie** v roce 2014 realizovala **rozhovory PTP s více než 3,500 občany**, a otestovala použití tabletů k získání přesnějších dat a ke snížení nákladů na jejich zadávání.
- **Královská čtvrť Greenwich, Anglie** vytvořila novou mapu místních cyklostezek, pěších tras, linek veřejné dopravy, služeb a zařízení. Mapa také obsahuje základní informace o výhodách aktivního cestování a rady jak začít. Přečtěte si [případovou studii v databázi Eltis](#).
- Pro řešení dopravních zácp způsobených stavebními pracemi na silnici si v belgických **Antverpách** vytvořil Odbor mobility svoje **příručky pro mobilitu šitou na míru** (odkaz v holandštině) šest pracovišť a zapojil cestovní poradce do **rozhovorů PTP s téměř 3,200 osobami**.
- **Facebook a tah v loterii** (odkazy ve španělštině) nabízející elektrické kolo dal kladný impuls pro realizování PTP ve **španělském Burgosu**, kde 15 nadšených univerzitních studentů vyškolených odborníky zapojilo tisíce občanů. Přečtěte si [případovou studii v databázi Eltis](#) nebo [se podívejte na video](#).
- **balíček PTP pro univerzity** byl dodán tisíci zaměstnanců **Univerzity ve slovinské Lublani**.
- Přístupy pro změnu dopravního chování jsou novinkou v nových členských státech. Dvě oblasti v **Rize, Lotyšsko**, zavedly PTP v roce 2014. Téměř 2 030 domácností a kolem 1 130 návštěvníků veřejných událostí se zúčastnilo personalizovaných rozhovorů o cestovním plánování.

Jak efektivní je PTP?

Zadávání dat v Greenwich. Foto s laskavým svolením PTP-Cycle

Titulní fotografie Antverpského průvodce mobilitou.

Existuje mnoho pozitivních důkazů o dopadu PTP, krátkodobých i dlouhodobých:

- První rozsáhlá studie v australském Perthu ukázala snížení cest automobilem o 14%. Pro velmi podrobnou analýzu (také segmentované cílové skupiny s různým dopravním chováním) se podívejte na [Smarter Choices – Changing the Way We Travel](#) a pro lépe čitelnou zprávu se podívejte na [tuto zprávu](#).
- V roce 2008, projekty PTP realizované u 300 tis. britských domácností dosáhly 11 % poklesu cest autem ([Souhrnná zpráva](#)). **Sustrans** oslovili 400 tis. domácností a také dosáhli v průměru 11% poklesu cest automobilem a nárůstu chůze, cyklistiky a veřejné dopravy o 14 až 33 %. Poměr přínosů a nákladů byl 7,6 ku 1.
- **Antverpská prezentace na konferenci ECOMM 2015** ukázala průběžné výsledky projektu PTP-Cycle, kde lidé pozitivně měnili své postoje, jak bylo změřeno pomocí nástroje **MaxSem**. Ve společnosti Den Bell vzrostl podíl cyklistiky z 28 na 35%, zatímco individuální cesty autem poklesly z 28 na 15%.
- **Steer Davies Gleave** nedávno znovu navštívil dva z jeho **PTP projektů PTP, v Thurrocku a Cheltenhamu, VB**. Dvě třetiny účastníků zůstali u změny, kterou udělali v průběhu projektu (více cestovat udržitelným způsobem) dokonce i 30 měsíců po konci projektu. Většina poklesů se stala během prvních 3 měsíců.
- **Donostia – San Sebastian, Španělsko**, vytvořila **personalizované cestovní plány** ve dvou oblastech města, a během projektu CIVITAS. O rok později zůstalo 77% účastníků u udržitelných cest.
- Přehled japonských **travel feedback programmes** ukazuje, že se účinnost motivačních aktivit zvyšuje, když jsou účastníci požádáni, aby vytvořili plány ke změně svého dopravního chování.
- Podobně **One-less-car programme** v **Seattlu** v USA měl dobré výsledky s domácnostmi, které vyjádřily záměr přestat používat jedno ze svých aut po dobu 6 nebo 9 týdnů.

Monitorování a vyhodnocení PTP je nezbytné, ale značně nákladné. Současné projekty PTP stále více využívají technologické platformy v kombinaci s inovativním použitím pobídek pro zpětnou vazbu a dodání dat o výkonu v reálném čase a snížení nákladů.

Důkaz pro MM: případ pro PTP

Projekt EVIDENCE nedávno přezkoumal důvěryhodnost provedených hodnocení pro 23 hlavních kategorií opatření udržitelné městské mobility – včetně PTP. Výzkumníci identifikovali značný rozsah důkazů, dokumentujících pozitivní dopad PTP. Nicméně přesto kritizují spolehlivost některých hodnocení a zjistili, že zprávy o neefektivitě projektů PTP jsou vydávány zřídka. Ve skutečnosti se ale objevuje obava, že PTP může být navrženo

nedostatečně a být neúčinné. Existuje naléhavá potřeba vzdělávat odborníky o vytváření efektivních PTP programů, učit se z osvědčených postupů. **Okamžité výsledky PTP-Cycle v krátkodobém horizontu** skutečně ukazují, že úroveň dopadu v různých městech se liší a závěrečné výsledky projektu, které budou k dispozici na jaře 2016, nepochybně vnesou více světla, které faktory jsou pro úspěch schématu PTP nejdůležitější.

Rada z platformy EPOMM

PTP je nákladově efektivní přístup k oslovení lidí, kteří mají příležitost a vůli ke změně. Používá inovativní a přesvědčivé techniky k jejich zapojení, které podporují trvalou změnu dopravního chování.

Literatura k tématu PTP uvádí celou řadu hlavních faktorů úspěchu: efektivita a zkušenosti konzultantů, kteří pracují v terénu, mediální plánování, systémy pro správu žádostí o informace, zapojení poskytovatelů veřejné dopravy, opakované pokusy kontaktovat domácnosti v různých denních dobách, osobní setkání se členy domácnosti, nastavení cílů pro změnu dopravního chování, jako např. příslib, že sníží používání osobního automobilu, případně v kombinaci s finančními pobídkami.

Zdroj: www.eltis.org

Projekt PTP může dosáhnout podstatné změny dopravního chování, ale je potřeba, aby byl dobře navržený. Nejlepší rada, kterou můžeme dát, je používat PTP spíše jako část dobře vyvážené strategie udržitelné městské mobility než uvažovat o něm jako o samostatné masové aktivitě. Například, používat PTP k podpoře otevření nové cyklostezky nebo infrastruktury veřejné dopravy.

Nadcházející události

- **Free PTP-Cycle training for cities**
18. listopadu 2015 – Brusel, Belgie
<http://ptpcycle-europe.eu/events/personalised-travel-planning-training-workshop/>
- **Společná závěrečná konference projektů PTP-Cycle, STARS a MOBI**
18. února 2016 – Brusel, Belgie
<http://ptpcycle-europe.eu/events/final-conference-18-february-2106-brussels-2/>

